

מדד השלום דצמבר 2020

- שני שלישים מהציבור היהודי בישראל תומכים בקידום הצעות החוק שימנעו מנאשם בפלילים לכהן כראש ממשלה ושיגבילו ראש ממשלה לשתי תקופת כהונה, וזאת עוד לפני הבחירות. רוב דומה קיים בציבור הערבי לגבי הצעת החוק הראשונה מהשתיים.
- כמעט מחצית מהציבור היהודי מעדיפים שבראשות הממשלה לאחר הבחירות יעמוד מועמד אחר מאשר נתניהו, וכרבע אינם יודעים את מי היו רוצים כראש ממשלה. בנוסף, מעט יותר ממחצית מציבור זה מעוניין בממשלת אחדות.
- למעלה ממחצית מהציבור הערבי אינם יודעים מי היו רוצים שיעמוד בראשות הממשלה, ואיזה ממשלה היו רוצים שתקום לאחר הבחירות.
- חלקים דומים בציבור היהודי (כ-40%) סבורים שהסכמי השלום האחרונים שנחתמו עם מדינות ערביות לא ישפיעו או יקדמו את הסיכוי לפתור את הסכסוך עם הפלסטינים. הציבור היהודי חלוק בדעתו, בהתאם להזדהותו הפוליטית, לגבי הדרך בה חילופי הממשל בארה"ב ישפיעו על הסיכוי לחדש את המו"מ עם הפלסטינים.
- ניכר שההתרחשויות האחרונות מציבות סימני שאלה רבים עבור הציבור הערבי גם בנושאים הקשורים לפתרון הסכסוך עם הפלסטינים, שרבים מתוכו אינם יודעים כיצד ישפיעו עליו הסכמי השלום האחרונים, ומחצית מתוכו אינם יודעים כיצד ישפיעו עליו חילופי הממשל בארה"ב. אחוז גבוה מהרגיל גם אינו יודע להשיב מה הפתרון המועדף עליו לסכסוך ולאיזה פתרון סיכויי המימוש הגבוהים ביותר.
- רוב בקרב בעלי הדעה בציבור הישראלי סבורים שיש לעודד להמשיך ולהתחסן נגד הקורונה באמצעות תמריצים, ורק מיעוט קטן תומך בהטלת סנקציות על אלו שלא ירצו להתחסן.
- רוב הציבור היהודי תומך בהעברת חיסונים לרשות הפלסטינית תחת תנאים מגבילים, בעוד שמחצית מהציבור הערבי תומך בהעברה מיידיית וללא תנאי של חיסונים לרשות.

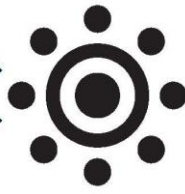
ד"ר נמרוד רוזלר ופרופ' אפי יער

מדד השלום האחרון לשנת 2020 עוסק בשאלות הקשורות לבחירות הקרבות, להשפעתם של הסכמי השלום האחרונים וחילופי הממשל בארה"ב על פתרון הסכסוך עם הפלסטינים, ולחיסוני הקורונה. תוצאות המדד בשני הנושאים הראשונים מצביעים על טלטלה בדעת הציבור הערבי בישראל.

הבחירות הקרבות (שאלות 10-12)

הנתונים מצביעים על רוב בקרב כל הקשת הפוליטית היהודית בישראל התומך בקידום הצעת חוק עוד טרם הבחירות שימנע מנאשם בפלילים לכהן כראש ממשלה – 57% מאנשי הימין, 69% מתומכי הימין המתון, 90% מאנשי המרכז ו-96% מתומכי השמאל, וזאת בקרב בעלי הדעה מביניהם. מעניין לציין, שאפילו 57% ממצביעי הליכוד בעלי הדעה תומכים בהצעת חוק זו. אחוזים דומים בקרב בעלי הדעה בציבור היהודי תומכים בהצעת חוק שתגביל את כהונת ראש הממשלה לשתי קדנציות – 52% מהימין, 69% מהימין המתון, 91% מהמרכז ו-96% מהשמאל. הנתונים של מדד השלום דצמבר 2020 מצביעים על עליה מסוימת בתמיכה בשתי הצעות החוק לעומת הפעם הקודמת בהם שאלנו לגביהן בחודש מרץ 2020: 67% לעומת 62% תמיכה לגבי הצעת החוק הראשונה, ו-68% לעומת 63% לגבי הצעת החוק השנייה.

לגבי הממשלה הרצויה לאחר הבחירות, בעוד שבעלי הדעה בקרב אנשי ימין נחלקים בין העדפה לממשלת ימין-חרדים (55%) לממשלת אחדות (45%), אנשי ימין מתון מעדיפים ברוב גדול ממשלת אחדות (75%), כאשר חלק גדול יותר מתוכם מעדיף ממשלה כזו ללא המפלגות החרדיות (45%). גם לאנשי מרכז העדפה גורפת לממשלת אחדות (81%), עם תמיכה רבה יותר בכזו ללא המפלגות החרדיות (61%). אנשי שמאל, לעומת זאת,

The International MA Program in Conflict Resolution and Mediation

The Gershon H. Gordon
Faculty of Social Sciences
Tel Aviv University

מעדיפים אמנם ממשלת מרכז-שמאל (54%), אך לא מעט מתוכם תומכים בממשלת אחדות ללא המפלגות
החרדיות (39%).

כאשר שאלנו לגבי המועמד המועדף לראשות הממשלה הבאה, הקבוצה האידיאולוגית היחידה בקרבה יש רוב
מבין בעלי הדעה הרוצה בנתניהו היא הימין (65%). שאר הקבוצות מחלקות את העדפותיהן, כאשר נתניהו לא
זוכה לרוב באף אחת מהן: בקרב הימין המתון שני המועמדים המובילים הם נתניהו (43%) וסער (31%),
במרכז אלו הם סער (35%) ולפיד (32%), ובשמאל – לפיד (53%) וגנץ (24%).

בקרב הציבור הערבי, מסתמנות מגמות מפתיעות. בעוד שרוב מתוכם (56%) תומך בקידום חוק שימנע מנאשם
בפלילים לכהן כראש ממשלה, וקרוב למחצית בהגבלת תקופת כהונה של ראש ממשלה לשתי קדנציות (46%),
כשליש מתוכם אינם יודעים אם הם תומכים או מתנגדים לחוקים אלה (30% ו-34% בהתאמה). הפתעה
משמעותית יותר מסתמנת לגבי שאלת ההעדרה לממשלה שתקום אחרי הבחירות. בעוד שבמרץ 2020 רוב
הנשאלים הערבים (54%) הביעו תמיכה בהקמתה של ממשלת מרכז-שמאל, התמיכה בממשלה כזו צנחה
בסקר הנוכחי ל-29%, ורוב המשתתפים לא ידעו להשיב איזו ממשלה עתידית הם מעדיפים (52%). רוב גדול
עוד יותר מהמשיבים (58%) אמרו שאינם יודעים מי צריך לעמוד בראשות הממשלה לאחר הבחירות. נראה
שהציבור הערבי נכווה מהאפשרות שעלתה לאחר הבחירות האחרונות להקמת ממשלה בראשות גנץ ובתמיכת
הרשימה המשותפת, אך לבסוף לא התמשה.

הסכסוך הישראלי-פלסטיני (שאלות 1-7)

הציבור היהודי חלוק בדעתו ביחס להשפעתם האפשרית של הסכמי השלום האחרונים שנחתמו בין ישראל
למדינות ערביות על הסיכוי לפתור את הסכסוך עם הפלסטינים. בקרב בעלי הדעה, רוב מאנשי הימין והימין
המתון סבורים שלהסכמים אלה לא תהיה השפעה (56% ו-53% בהתאמה), בעוד שמרבית אנשי המרכז והשמאל
סבורים שהם יקדמו סיכוי זה (52% בשני המקרים). לגבי השפעתם האפשרית של חילופי הממשלה בארה"ב על
הסיכוי לחדש את המו"מ עם הפלסטינים, הקבוצה הגדולה ביותר בקרב בעלי הדעה מאנשי הימין סבורה שהדבר
יקטין את הסיכויים (41%), בעוד שרוב אנשי השמאל סבורים שהדבר יגדיל את הסיכויים לחידוש המו"מ (64%).
39% ו-40% בהתאמה מאנשי הימין המתון והמרכז סבורים שהדבר לא ישפיע על סיכויים אלה. ניתן לשער, אם
כן, שבעוד שאנשי השמאל תולים תקוות בממשל החדש, אנשי הימין רואים את חילופי הממשל באור פחות
חיובי מבחינת ישראל ועתיד הסכסוך עם הפלסטינים.

לעומת המדד הקודם, חלה עליה בקרב היהודים בתמיכה בפתרון שתי המדינות (44%), ששבה לרמות דומות
לאלו אליהן הגיעה בעבר. לעומת זאת, התמיכה בסיפוח ירדה משיא של 37% במדד הקודם, ל-26% במדד
הנוכחי. בעוד שלא חל כמעט שינוי באחוז הסוברים שלפתרון שתי המדינות יש את סיכויי המימוש הגבוהים
ביותר, חלה ירידה מסוימת בסוברים שיש סיכויי מימוש לפתרון הסיפוח – מ-16% בסקר הקודם ל-9.5% בסקר
הנוכחי.

המגמות של ערעור התפיסות הקיימות בציבור הערבי ניכרות גם ביחס לנושא הפלסטיני. חלה עליה לעומת
הסקר הקודם באחוז המשיבים שאינם יודעים כיצד הסכמי השלום החדשים עם מדינות ערב ישפיעו על הסיכוי
לפתרון מוסכם של הסכסוך הישראלי-פלסטיני (38% לעומת 29% בסקר הקודם). מחצית מהמשיבים הערבים
לא ידעו לומר כיצד חילופי הממשל בארה"ב ישפיעו על סיכויי חידוש המו"מ עם הפלסטינים. התמיכה בפתרון
שתי המדינות לסכסוך עם הפלסטינים ירדה ב-12% לעומת הסקר הקודם, בעוד שאחוז המשיבים שאינם יודעים
האם הם תומכים או מתנגדים לפתרונות של שתי מדינות, מדינה דו-לאומית או המשך המצב הקיים עלה בכ-
12% לעומת הסקר הקודם. ניכר, אם-כן, שההתפתחויות בזירה האזורית והבינלאומית של ממשל חדש בארה"ב
והסכמי שלום בין ישראל למספר גדל והולך של מדינות ערביות, מביאים קבוצה לא-מבוטלת בקרב הציבור
הערבי לשקול מחדש את עמדותיה ביחס לדרך בה כדאי לפתור את הסכסוך עם הפלסטינים.

The International MA Program in Conflict Resolution and Mediation

The Gershon H. Gordon
Faculty of Social Sciences
Tel Aviv University

חיסוני הקורונה (שאלות 8-9)

רוב בקרב בעלי הדעה בכלל הציבור הישראלי סבורים שיש לעודד להמשיך ולהתחסן נגד הקורונה באמצעות תמריצים (51%), ורק מיעוט קטן תומך בהטלת סנקציות על אלו שלא ירצו להתחסן (8.5%). לבסוף, בעוד שמחצית מהציבור הערבי תומך בהעברה של חיסוני קורונה לרשות הפלסטינית באופן מיידי וללא תנאי, קבוצה גדולה בקרב יהודים אנשי ימין מתון, מרכז ושמאל תומכים בהעברה רק אם יחוסנו קודם כללי אזרחי ישראל (49%, 46%-ו-43%), ושליש מאנשי הימין מתנגדים להעביר חיסונים בכל תנאי שהוא.

מדד המשא-ומתן:

מדגם כללי: 47.5 (עליה של 1.5 נקודות לעומת המדד הקודם)

מדגם יהודים: 45.3 (עליה של 1.3 נקודות לעומת המדד הקודם)

מדד המשא-ומתן מחושב באמצעות שקלול של שתי שאלות: מידת התמיכה במשא-ומתן עם הרשות הפלסטינית, ומידת האמונה שמשא-ומתן עם הרשות יוביל לשלום בשנים הקרובות.

מדד השלום נערך על-ידי ד"ר נמרוד רוזלר ופרופ' אפי יער מהתכנית הבינלאומית ליישוב סכסוכים וגישור באוניברסיטת תל אביב. הסקר נערך באינטרנט על-ידי חברת iPanel בתאריכים 29 בדצמבר 2020 עד 3 בינואר 2021, בקרב 608 מרואיינים, המהווים מדגם ארצי מייצג של כלל האוכלוסייה הבוגרת (גילאי 18 ומעלה) בישראל. טעות הדגימה המרבית לכלל המדגם - $\pm 4.1\%$ ברמת בטחון של 95%.

תרשים החודש: מידת התמיכה בקידום לפני הבחירות של חוק שימנע מנאשם בפלילים לכהן כראש ממשלה (בקרב בעלי הדעה)

